

Позиція БО «Позитивні жінки» про використання описаної моделі проєкту, спрямованого на покращення доступу до якісних, з дотриманням біоетичних стандартів, медичних послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я для жінок, які живуть з ВІЛ та уразливі до нього, в Україні

Жінки, які живуть з ВІЛ та уразливі до нього часто стикаються зі стигмою та дискримінацією при зверненні за послугами у сфері охорони здоров'я. Випадки розголошення ВІЛ-статусу, словесних образ, зневажливого поводження, відмови в наданні послуг в сфері акушерства і гінекології вказують на наявну системну проблему з реалізацією прав жінок, які живуть з ВІЛ, на сексуальне і репродуктивне здоров'я. Для подолання бар'єрів, які виникають для жінок в медичних закладах, потрібне застосування підходів, орієнтованих на права людини, і особливо в рамках планування та надання послуг у сфері репродуктивного та сексуального здоров'я.

На сьогодні організація акушерсько-гінекологічної амбулаторної та стаціонарної допомоги в Україні нормативно недостатньо врегульована. Відсутнє законодавче регулювання запобігання порушенню принципів медичної етики, прав людини та зневажливому поводженню по відношенню до жінок, які живуть з ВІЛ. Разом з цим актуальною є проблема порушення прав людини під час отримання послуг з репродуктивного та сексуального здоров'я, особливо в умовах війни. Ці обставини становлять суттєву загрозу в збереженні належної якості та доступності послуг та потребують негайної відповіді і консолідації зусиль органів державної влади, громадянського суспільства та ключових партнерів у сфері громадського здоров'я.

Одним зі стратегічних напрямків роботи БО "Позитивні жінки" є адвокація та просування прав жінок, які живуть з ВІЛ та уразливих до нього. За результатами проведення нами низки досліджень під керівництвом спільноти, протягом останніх років сформована доказова база, яка розкриває наявні бар'єри з точки зору користувачок послуг репродуктивного та сексуального здоров'я. Результати досліджень свідчать про недоліки як у сфері прав людини, так і в організації надання відповідних послуг на різних рівнях. Важливо, щоб ці висновки та рекомендації враховувались особами, які приймають рішення в державному секторі в процесі розробки та ухвалення відповідних політик, а також при формуванні пріоритетів адвокаційної політики благодійної організації "Позитивні жінки". Зазначені дослідження представлені за посиланнями:

- [Вплив війни на жінок, які живуть з ВІЛ, в Україні](#)
- [Акушерське насильство щодо ВІЛ-позитивних жінок в Україні](#)
- [Аналіз бар'єрів у доступі до соціальних і медичних послуг для жінок, які живуть з ВІЛ та уразливі до ВІЛ в Україні](#)
- [Оцінка доступності та якості послуг з ВІЛ, туберкульозу і сексуального та репродуктивного здоров'я для жінок, які живуть з ВІЛ](#)
- [Визначення бар'єрів у доступі до послуг з профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини серед жінок, які живуть з ВІЛ](#)

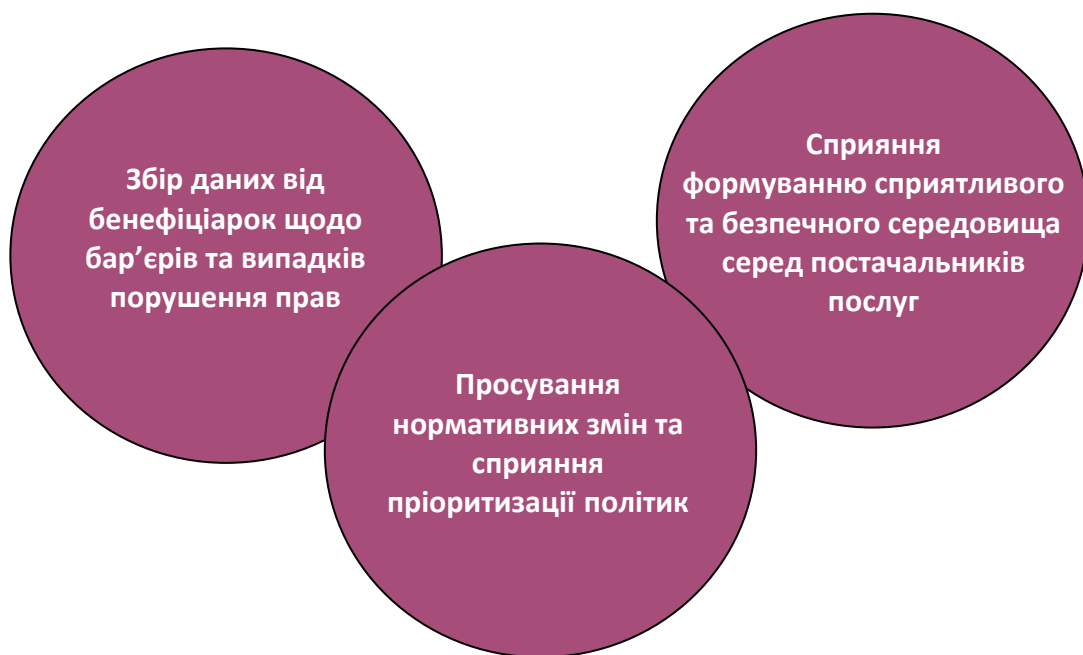
- [Дослідження щодо надання послуг жінкам з ВІЛ, які планують вагітність, вагітним і породіллям у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я на рівні областей України](#)

ЮНЕЙДС в своєму [звіті до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом 2024](#) визначив, що мережі, очолювані жінками, мають унікальну здатність сприяти позитивним змінам та відіграють важливу роль у подоланні зневажливого ставлення до жінок в рамках отримання послуг з репродуктивного та сексуального здоров'я.

Лідерство та проактивна участь БО “Позитивні жінки”, як організації, що очолюється жінками і створена для потреб жінок, в процесах щодо нормативних змін є беззаперечним фактором об'єднання зусиль з партнерами та успішного досягнення очікуваних результатів.

У процесі стратегічного планування своєї діяльності БО “Позитивні жінки” керується моделлю “докази-зміни”, яка передбачає прискорення прийняття найефективніших політичних рішень для реалізації підходів, орієнтованих на людину у сфері охорони здоров'я, зокрема в рамках надання послуг з репродуктивного та сексуального здоров'я.

Модель “докази-зміни”

В рамках реалізації моделі “докази-зміни” БО “Позитивні жінки” було реалізовано такі проміжні кроки:

- проведено ряд навчальних заходів для постачальників послуг репродуктивного та сексуального здоров'я задля сприяння підвищенню якості послуг, імплементації людиноорієнтованого підходу та формування сприятливого та безпечного середовища без стигми для жінок, які живуть з ВІЛ та уразливих до ВІЛ;
- активно взаємодіючи з партнерськими організаціями, національними профільними експертками, а також офісами ЮНЕЙДС та ВООЗ в Україні, докладено зусиль щодо розробки проекту “Положення про засади запобігання та

протидії зневажливому поводженню під час планування, ведення вагітності, пологів та супроводу породіллі” (Положення). Цей документ має на меті врегулювати наявні нормативні прогалини, а також визначити підходи щодо запобігання зневажливому ставленню до жінок, які живуть з ВІЛ та уразливі до нього в акушерсько-гінекологічній службі;

- спільно з партнерськими організаціями проведено Національний діалог щодо шляхів імплементації біоетичних стандартів у Національне законодавство у сфері охорони здоров'я за участі ВООЗ, спільноти жінок, які живуть з наркозалежністю та секс-працівниць, а також експертів у сфері акушерства, гінекології та захисту прав людини;
- в результаті обговорень під час Національного діалогу, БО “Позитивні жінки” підготовлено та направлено лист Міністру охорони здоров'я України з пропозицією забезпечити подальше лідерство МОЗ з координації розробки нормативного міжвідомчого документу для забезпечення імплементації біоетичних стандартів у процесі надання послуг з охорони материнства та дитинства, репродуктивного та сексуального здоров'я;
- усвідомлюючи важливість посилення політичного лідерства в рамках ініціації нормативних змін, розпочато діалог з МОЗ України щодо подальшої координації та взаємодії у процесі розробки та ухвалення відповідних документів.

В рамках реалізації моделі “докази-зміни” БО “Позитивні жінки” визначили наступні пріоритети:

1. **Розширювати** охоплення бенефіціарок організації комплексними послугами із захисту та реалізації прав щодо забезпечення сексуального та репродуктивного здоров'я з метою підвищення обізнаності жінок, які живуть з ВІЛ та уразливі до нього, про свої права та формування усвідомленого потенціалу щодо їх захисту.
2. **Здійснювати постійний моніторинг** (на регулярній основі збирати свідчення бенефіціарок організації) наявних бар'єрів для жінок, які живуть з ВІЛ або уразливі до ВІЛ, під час звернення за послугами щодо сексуального та репродуктивного здоров'я з метою негайного реагування та попередження їх виникнення.
3. **Сприяти** формуванню багатосекторального співробітництва та консолідації зусиль неурядових, міжнародних організацій, а також органів державної влади для створення коаліцій з метою забезпечення пріоритизації питань щодо розробки Стратегії зі збереження сексуального та репродуктивного здоров'я населення України, заснованій на правах людини, та забезпечення доступності всього спектру відповідних комплексних послуг.
4. **Забезпечувати постійне представлення широкому колу зацікавлених партнерів** зібраних даних щодо бар'єрів та потреб жінок, які живуть з ВІЛ та уразливих до нього, для їх використання у процесі створення предметно-орієнтованих керівництв, програм та стратегій з використанням та просуванням людиноцентрованого підходу.
5. **Забезпечувати** постійну активну участь жінок, які живуть з ВІЛ та уразливих до нього, а також проактивну участь провідних фахівчинь в галузі репродуктивного та сексуального здоров'я, правозахисниць та інших експертів в процесах розробки та ухвалення орієнтованих на людину стратегій та програм сексуального та репродуктивного здоров'я, нормативних та підзаконних актів.
6. **Розширювати права та можливості спільноти** жінок, які живуть з ВІЛ в Україні, щодо їх залучення у якості експертів з питань правозахисту та протидії

насильству у робочих групах та інших координаційних механізмах по розробці національних стратегій та планів, обов'язкове скасування статті Кримінального кодексу України, яка криміналізує передачу ВІЛ, а також усунення структурних та соціальних бар'єрів, включаючи стигматизацію та дискримінацію людей, які живуть із ВІЛ.